

Utvidelse av boligfelt Fagerli/Hallemsåsen Verdal kommune

Kartlegging av miljøverdier

Fururplantasje sentralt i området, nord for Forbregdsvegen.

Rapport 2020: 04-20

Feltundersøkelse/rapportering:

Skogbiolog Terje O. Nordvik

Kontaktperson:

Terje O. Nordvik

Finansinert av:

Tiltakshaver

Dato:

15/09-2020

FORORD

Etter forespørsel fra **ALLSKOG SA** har undertegnede gjennomført en feltundersøkelse med kartlegging av miljøverdier, samt utarbeidelse av rapport, i tilknytning til områderegulering for Fagerli og Hallemsåsen, Verdal kommune.

Biologisk registrering og rapportering er utført av Skogbiolog Terje O. Nordvik, enk. tlf: 90794772. Alle foto er ved samme.

Trondheim 15.09.2020

Terje O. Nordvik

Bakgrunn

I forbindelse med planer om utvidelse av boligfelt i området Fagerli og Hallemsåsen, ca. 1 km nord for Stiklestad kultursenter, Verdal kommune, har Fylkesmannen i Trøndelag fremsatt krav om kartlegging av miljøkvaliteter innenfor planområdet. Området er avsatt til LNF-formål i kommuneplanens arealdel, og er samlet på 119 da. Skogselskapet Trøndelag eier stordelen av arealet, som strekker seg langs Forbregdsvegen, mellom Valum i øst og eksisterende boligfelt i vest. Denne delen av planområdet er i mange år benyttet som frøplantasje, hvor høsting av genmateriale er i ferd med å bli avsluttet. En privat eier i vestre del driver juletreproduksjon, og på en annen privat teig har det vært drevet ordinær skogproduksjon.

Hovedformålet med befaringen var å kartlegge miljøverdier generelt, med hovedvekt på arter og naturtyper, inkludert eventuelle rødlistearter. Det var også krav om kartlegging/vurdering av eventuelle fremmede arter (svartelistearter). NiN-metodikk er benyttet ved bestemmelse av grunntyper (vegetasjonstyper).

Befaringen ble gjennomført 3/9-2020. Værforholdene var gode, med en sørøstlig kuling, stort sett pent vær og en temperatur på rundt 20 grader. Vegetasjonen var normalt utviklet for årstiden. Bortsett fra de normalt sent blomstrende artene, var karplantene stort sett avblomstret/ frøsatt. Det må bemerkes at tidspunktet for denne type befarings ikke er optimalt, særlig med tanke på områdets betydning for fugl i hekketiden. I forhold til forekomst av sopp var tidspunktet mer gunstig.

Ingen rødlistearter ble registrert under befaringen.

Eksisterende kunnskap

Naturbase og Artskart er konsultert. Det er ikke registrert naturtypelokaliteter eller MiS-figurer (nøkkelbiotoper) i planområdet. Naturbasen gir også informasjon om registrerte forekomster av arter med stor forvaltningsinteresse. Av slike arter er fiskemåke og tyrkerdue (NT-nær truet), bjørkefink og gråtrost observert innenfor planområdet. I den umiddelbare nærhet viser naturbasekartet flere observasjoner av arter med stor forvaltningsinteresse, bl.a rødlisteartene gulspurv, stær, taksvale, tyrkerdue og gjøk (alle NT), samt bl.a jordugle, varsler og dvergspett i kategorien LC-arter.

Et søk i Artskart indikerer at området er nokså hyppig frekventert av fuglekikkere, og mange arter er registrert, både med observasjonspunkt i selve planområdet, og i nærområdene rundt. Mange av de mest sjeldne artene er først og fremst knyttet til dyrket mark. Blant særlig interessante

observasjoner nevnes åkerrikse (CR), vipe (EN), storspove (VU), sanglerke (VU), samt flere NT-arter som tidligere er nevnt.

Når det gjelder svartelistede arter, går det frem av Artskart at det er registrert en art sopp med høy risiko (Hi), hagestanksopp, med funnsted i sørøstre del av planområdet. Koordinatpresisjon for funnet er oppgitt til 71 meter fra et avsatt punkt. Der dette punktet ligger er det i dag et tett oppslag av åkertistel, jfr. bildet under.

Åkertistler i frø, med frøplantasje av furu i bakgrunnen.

Befaringen ble gjennomført i henhold til kart med avgrenset planområde, mottatt av ALLSKOG. Alle deler av planområdet ble undersøkt. Skogselskapets arealer består av frøavlsplantasjer av hovedsakelig furu i produksjonsfase (hkl 3/4), delvis adskilt med høyvokste og tette rekker med poppel (*Populus* sp). Det finnes også noe eldre produksjonsskog av gran i nordvestre del. De private teigene for øvrig er det dels ung juletreplanting, og dels tette bestand med yngre produksjonsskog av gran (hkl 3). Innslag av nordiske lauvtrearter finnes spredt, og med varierende tetthet og dimensjoner.

For en mer presis beskrivelse av skogen innenfor planområdet ble det inndelt i bestand/ lokaliteter, bl.a. med bakgrunn i treslag, alder og tetthet.

Lokalitetsbeskrivelse

Skogforhold og vegetasjonstyper: Arealet innenfor det befarte området består i all hovedsak av ung skog og produksjonsskog/plantasjeskog (hkl 2, 3 og 4). I områder der det nylig er foretatt hogst er det et stort oppslag av lauv, stedvis også inkludert rødhyll (status SE, svært høy risiko, ifølge Artsdatabanken/Fremmedartlista 2018). Skogselskapet har i mange år drevet frøplantasje, med leveranse av trønderske furukloner. Frøtrærne er systematisk plantet i rekker, avgrenset av i dag stovokste popler med formål å skjerme frøtrærne for vind. Virksomheten er i dag i sluttfasen. I private teiger i nordvestre del drives dels produksjon av juletrær, og dels ordinært skogbruk i form av i dag yngre produksjonsskog med stor tetthet.

Når det gjelder vegetasjonstyper, så dominerer høgstaudeskog (T4-C-18) i store deler av planområdet. Stedvis finnes mindre arealer med storbregneskog (T4-C-17), svak lågurtskog (T4-C-2) og blåbærskog (T4-C-1). I åpne områder med mye lystilgang er det vanlig med et betydelig grasoppslag, samt tette oppslag av høyvokste karplanter, bl.a. stornesle, bringebær og åkertistel.

Nærmere beskrivelse av skog- og vegetasjonsforhold er knyttet til de avgrensede lokalitetene, jfr vedlagte lokalitetskart sist i dokumentet.

Lokalitet 1:

Tre delområder på privat teig i nordvest. Juletreplanting, ifølge opplysninger dominert av fjelledelgran. Alder på foryngelsen er ca. 10 år. Boniteten er høy, med et betydelig grasoppslag. Grunntypen ble bestemt til høgstaudeskog (T4-C-18). Det ble ikke konstatert, men det er sannsynlig at det forekommer rødhyll i deler av lokaliteten.

Lokalitet 2:

Eldre produksjonsskog dominert av gran, dels høgstaude- og dels storbregneskog (T4-C-17/18). Innslag av furu, samt nordiske lauvtrearter som osp, bjørk, selje, gråor og rogn. Gjennomsnittsalder anslås til 50-60 år, og boniteten er høy. Det har oppstått en del vindfall, de fleste i tørr tilstand og med små og midlere dimensjoner. Det ble ikke registrert nevneverdige epifytter i form av moser og lav på stammene. Noen trær er tatt ut i nyere tid. Det ble registrert en bra forekomst av marklevende sopp, men kun vanlige arter. Av treboende arter ble kun småporet grønnbeger, raggkjuke, fiolkjuke, samt en ubestemt barksopp registrert. I vestre del av lokaliteten er det innslag av til dels kraftige rødhyllbusker. Forekomsten er avmerket i lokalitetskartet, og er også rapportert med punkt i Artskart. Bildet viser et utsnitt av lokaliteten.

Lokalitet 3:

Forholdsvis nylig avvirket område, lysåpent med stort oppslag av bl.a. bringebær og lauvkratt, herunder også fremmedarten rødhyll (rapportert med punkt i Artskart). Høy bonitet/høgstaudeskog. Arealet er trolig tilplantet med gran.

Lokalitet 4:

Tett bestokket, ca. 30-40 år gammel granplanting på middels til høy bonitet. Vegetasjonstypen er etter «gammel» inndeling utpreget småbregneskog, med mye fugletelg og strutseving. Småbregneskog er ikke en egen grunntype i NiN-systemet, men, basert på mengde- og indikatorarter, er blåbærskog/svak lågurtskog (hhv T4-C-1/2) her mest nærliggende. Stedvis er det forholdsvis tett underskog av rogn. Denne lokaliteten skilte seg ut med den største forekomsten av marklevende sopp. Av arter som ble identifisert nevnes moltegul slørsopp, kamfingersopp, hjelmorkel, skogrøysopp, rødbrun pepperriske (dominerende art – bilde under), samt brun- og blåkjøtt bukkesopp. Ingen sjeldne/rødlistede arter ble funnet. Helt i sør, i overgangen mot lokalitet 3, er det en storvokst busk av rødhyll. Forekomsten er rapportert som punkt i Artskart.

Rødbrun pepperriske, dominerende soppart i lokalitet 4.

Lokalitet 5:

Yngre produksjonsskog, alder 20-30 år, i en blanding av gran og ulike lauvtreslag. Høgstaudeskog med noe varierende tetthet. Ingen spesielle funn, men informasjon i Artskart gir indikasjoner om at lokaliteten er en aktuell hekkeplass for diverse småfugl, inkludert noen arter med særlig stor forvaltningsinteresse (gråtrost og bjørkefink).

Lokalitet 6:

Den eneste lokaliteten innenfor planområdet med tilnærmet naturskog (bekreftet av Skogsselskapet). Den er på ca. 1,5 da og ligger på en liten kulle med noe bratte sider mot vest og sør. Grunntypen er blåbærskog (T4-C-1). Gran er dominerende treslag, med spredt lauvinnslag. Alder og dimensjoner varierer, men gjennomsnittlig alder tilsier at skogen befinner seg i hkl 4 (eldre produksjonsskog). Kun trivielle arter ble registrert.

Lokalitet 7:

Lauvdominert, småvokst til middels grov skog med osp og selje som dominerende treslag. Noe innslag av furu, gjenstående etter hogst i vestre del. Høy bonitet, generelt frodig vegetasjon, med en variasjon av grunntypene høgstaude- og storbregneskog. Stedvis mye storkranse-/sprikelundmose. Potensielt god hekkebiotop for småfugl.

Lokalitet 8:

Furu frøplantasje, alder 30-40 år, plantet i rekker. To rader med popler (balsampoppel?) og dels gran har tjent som letrær for furuplantasjen. Mange av poplene er grove og høyvokste, de høyeste opp i 25-30 meter og med en diameter på 30-40 cm. Lokaliteten er forholdsvis lysåpen (tette rader, men god avstand mellom radene). Dette har resultert i en svært frodig og variert vegetasjon, bl.a. med stort oppslag av gras, bringebær, skjermplantearter og stornesle. Stedvis noe fuktige partier med forekomst av skogsnelle. Grunntypen er vanskelig å bestemme, da mange av de diagnostiske artene ikke ble registrert. Lokaliteten er trolig også sterkt påvirket av gjødseltisig fra tilgrensende dyrkamark i nord. En noe atypisk/kulturpåvirket høgstaudeskog ligger vel nærmest som grunntype her. Spredte forekomster av små rødhyllbusker.

Rekke med popler til venstre og gran til høyre, plantet med leformål.

Lokalitet 9:

Glissent tresatt furu frøplantasje. Trærne er av generelt dårligere kvalitet enn trærne i lokalitet 8, med skjeve/slyngete stammer og lite grønt bar på en del av trærne. Dette har sammenheng med at de tidligere er toppkappet i tilknytning til frøproduksjonen (info fra Skogselskapet). Når det gjelder vegetasjonen, så er den stort sett tilsvarende lok. 8. Et større uttak av trær har resultert i større lyseksposering, og også her er vegetasjonen trolig sterkt preget av tilsig fra dyrkamark. I et åpent parti mot Forbregdsvegen er det en tett forekomst av åkertistel (bilde s. 3). I dette området er det ifølge Artskart tidligere gjort et funn av hagestanksopp, status Hi på Fremmedartslista. Nøyaktig funnsted er vanskelig å slå fast, da koordinatpresisjonen er oppgitt til 71 meter.

I og med at alle observasjoner fra befaringen 3/9-20 er lagt inn i Artskart, i tillegg til omtalene under hver lokalitet, gis kun kortfattede kommentarer til de ulike artsgruppene.

Flora: Karplantefloraen er generelt rik innenfor planområdet, med høgstaudeskog (C4-T-18) som dominerende grunntype. Mye av arealet knyttet til frøplantasjen er forholdsvis glissent tresatt, med god lystilgang til bakken. Terrenget er i tillegg stort sett hellende mot sør. Den påfallende frodigheten, særlig i den østre halvdel, har trolig også sammenheng med tilsig av næring fra de dyrkede arealene ovenfor plantasjen. Det ble ikke gjort funn utover typiske og trivielle arter knyttet til de dominerende vegetasjons-/grunntypene. De mest markante forekomstene av fremmedarten rødhyll er lagt inn i Artskart, og er også markert i vedlagte lokalitetskart. Utover disse ble det i tillegg gjort spredte funn i hele området, i form av mindre busker.

Sopp, lav, mose: Det ble stort sett gjort trivielle funn innenfor disse artsgruppene under befaringen. Soppfungaen var klart rikest i de vestre delene, i tett bestokkede granbestand, hovedsakelig i lokalitetene 2 og 4. Ulike arter av slørsopper og risiker dominerte. Også lav- og mosefloraen var triviell. Den sørlige eksponeringen av planområdet, generelt ung skog/produksjonsskog/plantasjeskog med glissen tresetting, medfører stort sett underoptimale forhold for fuktighetskrevede arter.

Fugl: Fuglefaunaen var forholdsvis sparsom under befaringen, noe som var forventet i forhold til årstiden. De fleste av de observerte var overflyvende fugl, men noen arter ble også sett næringssøkende. Trost- og finkefugler dominerte. Som tidligere nevnt kan data fra Artskart indikere at området er aktuell hekkeplass for småfugl, da særlig lokaliteter med en stor andel lauv. Forøvrig, når det gjelder tidligere observasjoner i området, henvises også til «Eksisterende kunnskap» s. 2 og 3.

Naturtyper: Det er ikke funnet grunn til å avgrense viktige naturtypelokaliteter innenfor planområdet. Storparten av arealet kan defineres som plantasjeskog, T38 i henhold til NiN-systemet. Dette gjelder både furufrøplantasjene i østre halvdel (lok. 8 og 9) og trolig også arealene med juletreproduksjon i vest (lok. 1). Historie med bruk av gjødsling/sprøyting er ikke kjent, men det meste av arealet er uansett påvirket av tilsig av gjødselemner fra tilgrensende dyrket mark, og avviker trolig slik sett fra naturlig økologi og variasjon. Lokalitetene 2 – 7 defineres som fastmarksskogsmark (T4), og består i all hovedsak av plantet skog i ulik alder. Lokalitet 2 har noe innslag av vindfall, og derved et visst preg av naturskog, men det er liten alders- og tetthetsvariasjon, og vindfallene er av jevn størrelse og stort sett tørre/lite nedbrutt. Det er stedvis også buskjikt i form av lauv i dette området, herunder forekomst av rødhyll. Lokalitet 6 er den eneste som kan benevnes som naturskog. Ifølge Skogselskapet er dette arealet ikke plantet eller utnyttet i frøproduksjon. Det har fått «stille seg fritt», og har derved en større aldersvariasjon enn området for øvrig. Utpreget gamle trær ble ikke registrert, og det er i tillegg lite innslag av naturskogkvaliteter som død ved, verken stående eller liggende. Arealet er også svært beskjedent (1,5 da).

Vurdering av virkninger på naturmiljøet/forslag til hensynsområder

Et tett nettverk av veier, flere gårdsbruk med tilliggende dyrket mark, boligbebyggelse, nåværende og tidligere industri-/lagerbygg med mer, gjør at området i dag generelt fremstår som sterkt preget av menneskelig virksomhet.

Tiltaket berører i all hovedsak skogdekket areal i form av en frøplantasje, arealer med juletreproduksjon, samt noe areal med ordinær skogproduksjon. Frøplantasjen er i avslutningsfase for høsting av genetisk materiale.

Kommentarer/mulige negative konsekvenser for miljøverdier av det planlagte tiltaket:

- Skogarealene i området består av stort sett triviell, kultivert skog/plantasjeskog, uten funn av spesielle miljøverdier.
- Et mindre område (lokalitet 6) skiller seg ut med ikke kultivert «naturskog» som anbefales hensyntatt. Dette arealet kan eventuelt spares som et variasjonselement, om mulig også sammen med tilsvarende areal i nord, som ikke inngår i planområdet.
- To lokaliteter med stort innslag av lauvtrær (5 og 7) er potensielt gode hekkebiotoper for småfugl, og skiller seg ut fra det øvrige arealet. Dersom det gis rom for å avsette ytterligere arealer til natur-/friluftslivsformål, fremstår disse som aktuelle.
- Det er tidligere gjort mange observasjoner av til dels høyt rødlistede fuglearter i området (Artskart), men de aller fleste av disse er knyttet til dyrkede arealer.
- «Øyer» av skog i områder som ellers er sterkt preget av menneskelig virksomhet er viktige, både som variasjonselement i landskapet, for biologisk mangfold og som nærnatur for den lokale befolkningen. Å avsette deler av planområdet til slike formål kan være et avbøtende tiltak.

Fremmede arter:

Fra tidligere er det gjort et funn av hagestanksopp (Hi), helt sørøst i planområdet.

Under befaringen 3/9-20 ble det gjort flere funn av rødhyll (SE), som virker å være i spredning, særlig på lysåpne arealer. De kraftigste forekomstene er lagt inn i Artskart, samt markert med svarte trekanter i det vedlagte kartutsnittet.

Rødhyll er kjent å være svært aggressiv når det gjelder spredning til nye områder, og dette er noe som må vies oppmerksomhet ved en eventuell utbygging.

Rødhyllbusk mellom lokalitet 1 og 2, jfr kart nedenfor.

Fagerli og Hallemsåsen

Lokalitetskart Biologisk kartlegging

Tegnforklaring

- RP_grense
- Lokalteter
- Rødhyll

Produsert: ALLSKOG SA
Plangrense er oversent fra
Arealtek AS

Kartgrunnlag FKB-data, Statens
kartverk
Ekvidistanse 5m

Målestokk 500

ALLSKOG

Kartverket, Geovekst, kommuner - ©odata AS